

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מזן התלמוד

סדר חולין ס"ו, א'

מאי שנא התם דאמרת סלעם זה רשון, חרגול זה ניפול - ומאי שנא הכא דאמרת סלעם זה ניפול, חרגול זה רשון? מר כי אתריה ומר כי אתריה

מאי שנא - מה השוני, מה ההבדל

התם - שם

מר כי אתריה - החכם (אמר) לפי מקומו

הסבר: הגמרא שואלת מדוע חכם אחד מפרש את שמות החגבים המופיעים בתורה בצורה מסוימת, ואילו חכם אחר מפרש אותם בצורה הפוכה? ומשיבה הגמרא שבמקומות שונים החגבים נקראים בשמות שונים, וכל חכם פירש בהתאם למקומו.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הנדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובמים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפנייהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחיתיהם,
ועטרם בכתר ושועה ובעטרת נצחון.
ויקיים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:12	כניסת שבת: 20:09
יציאת שבת: 20:30	יציאת שבת: 21:18
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:28	כניסת שבת: 21:02
יציאת שבת: 20:32	יציאת שבת: 22:41

סדר קדשים | מסכת חולין ס"ו - ע"ב
פרשת מטות - מסעי | כ" - כ"ו בתמוז תשפ"ו (11-5 לילולי 2026)

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל ורפואת הפצועים

אחינו כל בית ישראל
הנותנים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
יוציאם מצרה לרונה

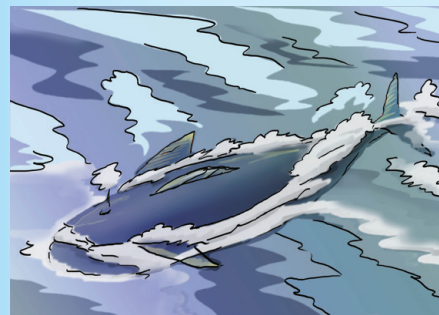
ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

דף ס"ו: סנפיר וקשקשים

התורה קובעת כי מותר לאכול דגים שיש להם סנפיר וקשקשים. דג שיש לו סנפיר ואין לו קשקשים, או דג שיש לו קשקשים ואין לו סנפיר - אסור באכילה, כפי שכתוב בספר ויקרא: **"את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם תאכלו"**.

חז"ל הודיעו בדף זה כלל חשוב: **לכל דג שיש לו קשקשים יש גם סנפיר, ולכן, אם אדם מצא חתיכת דג, ואין הוא יודע לזהות את סוג הדג, האם הוא סוג טמא או סוג טהור, אך הוא מגלה קשקשים על עורו של הדג - מותר לו לאכול את הדג, מפני שבדאי לדג זה יש גם סנפיר. אבל, אם אדם מצא חתיכת דג עם סנפיר, ואין עליו קשקשים, אסור לו לאכול את הדג, עד שיודע לו אם הוא מסוג הדגים הטהורים, כי הימצאות סנפיר אינה הוכחה שיש גם קשקשים, מפני שיש דגים בעלי סנפירים וטולי קשקשים.**

דף ס"ז: הלוייתן

בימות המשיח הקב"ה יערוך לצדיקים סעודה ויאכילם מבשר לוייתו. מנין אנו יודעים שהלוייתן הזה הוא דג כשר? זאת אנו למדים מפסוקים בספר איוב, שעוסק בלוייתו. בפסוק אחד נאמר (פרק מ"א, פסוק ז'): **"גאווה אפיקי מגנים סגור חותם צר"** - הלוייתן מתנאה במגנים החזקים שלו, הקשקשים שמגנים עליו כמגן, והוא כסגור בתוך שריון הקשקשים. מפסוק זה למדים שללוייתן יש קשקשים.

עוד נאמר (איוב, פרק מ"א, פסוק כ"ב): **"תחתיו חדודי חרש"** - היכן שהוא נמצא יש נגנזים מאור השמש, כי הסנפירים שלו מאירים מקרני השמש. מפסוק זה למדים שללוייתן יש סנפירים.

דף ס"ח: קורבנות שיצאו מחוץ למקום

קורבנות שיצאו מחוץ למקום שבו מותר לאכול אותם, שוב אי אפשר לאכול אותם לעולם, אפילו אם החזירו אותם. למשל, בשר קורבן חטאת שיצא מחומת העזרה של בית המקדש, אסור לאכול לעולם, אפילו אם החזירוהו לחומת העזרה.

חברותא

♥ | על המפה

יישובי חומה ומגדל

חומה ומגדל היה כינוי לסדרת מבצעים להקמת יישובים בארץ ישראל בימי מאורעות תרצ"ו-תרצ"ט (1936-1939) ומעט לאחריהם. במאי 1936 ממשלת בריטניה שלחה לישראל ועדה מלכותית בראשות לורד פיל. הוועדה ניסתה להציע פתרון יסודי לבעיה הארצישראלית. כדי לקבוע עובדות בשטח בטרם יפורסמו מסקנות הוועדה, החליטו ראשי היישוב היהודי לפעול במהירות ליצירת רצף של יישובים באזורים בעלי חשיבות אסטרטגית ביטחונית שטרם התבססה בהם ההתיישבות היהודית ולהרחיב את גבולות ההתיישבות העברית והמדינה היהודית העתידית. לפני העלייה על הקרקע השטחים שנרכשו עובדו, כדי לשמור את החזקה על הקרקע. המוטיב הבסיסי בחומה ומגדל היה הקמת נקודת יישוב הכוללת חומת הגנה ומגדל שמירה בתוך יום אחד, וזאת כדי להתגונן מהפורעים הערבים וכך לאפשר המשך מגורים במקום. במסגרת 'חומה ומגדל' הוקמו 52 יישובים, ביניהם כמה השבוע- בשנת תרצ"ז (1937): בני ברית ב- כ"ה בתמוז, טירת צבי ב- כ"א בתמוז ועין השופט ב- כ"ו בתמוז. בשנת תרצ"ח (1938): תל יצחק ב- כ"ו בתמוז. בשנת תרצ"ט (1939): נגבה ב- כ"ה בתמוז.

אתר חומה ומגדל בניר דוד (Wikipedia, AVRAHAM GRAICER)

★ | מן ההיסטוריה

העלייה לעין גב

עין גב הוא קיבוץ במזרח הכינרת. הוא נוסד בשנת 1937 במהלך תוכנית "חומה ומגדל". אנשי היישובים הסמוכים הכינו את המבנים, ועלו לאתר בשיירה של 12 משאיות ורכבים נוספים. לאחר פריקת הציוד והמבנים החלו 400 איש בהקמת היישוב, כשהם עובדים בקדחתנות תחת השמש הקופחת. בשעה ארבע אחר הצהריים כבר עמד היישוב על תלו. ביישוב נשארו 40 מתיישבים, שבהמשך החלו בעבודה חקלאית באזור. במלחמת העצמאות הצליחו תושבי עין גב להדוף שלוש התקפות סוריות ולהגן על היישוב.

בניית קיבוץ עין גב (לשכת העיתונות הממשלתית)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער: איתמר בן ה-14 הוא מוזיקאי מחונן, הלומד נגינה ומנגן בפסנתר שנים רבות ואף משתתף בתחרויות נגינה. לקראת חודש אב, אמרו לו ההורים כי עליו לחדול מנגינה הן בבית והן בשיעורי נגינה. איתמר התקשה לקבל את בקשתם וטען כי מבחינה מקצועית עליו להמשיך לנגן כדי לשמור על הרמה שלו, וגם כי יש תחרות אחרי ט' באב. הדבר עורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני

טענו חלק מבני המשפחה כי עבור איתמר זה לא בידור סתם, אלא התמחות ומקצוענות, וכי אם הוא יפסיק אפילו לכמה ימים הוא יאבד מהיכולת שלו ויגיע לא מוכן לתחרות, ולכן עליו להמשיך להתאמן בנגינה וזה לא יפגע ברגישות שלו לחורבן בית המקדש.

מצד אחד

חלק מבני המשפחה טענו כי עם כל הכבוד לחשיבות הנגינה, הרי שיש עניין למעט בשמחה ובנגינה החל מראש חודש אב, ולכן עם כל הצער גם על איתמר לחדול לחלוטין מלעסוק במוזיקה.

...מה דעתכם?

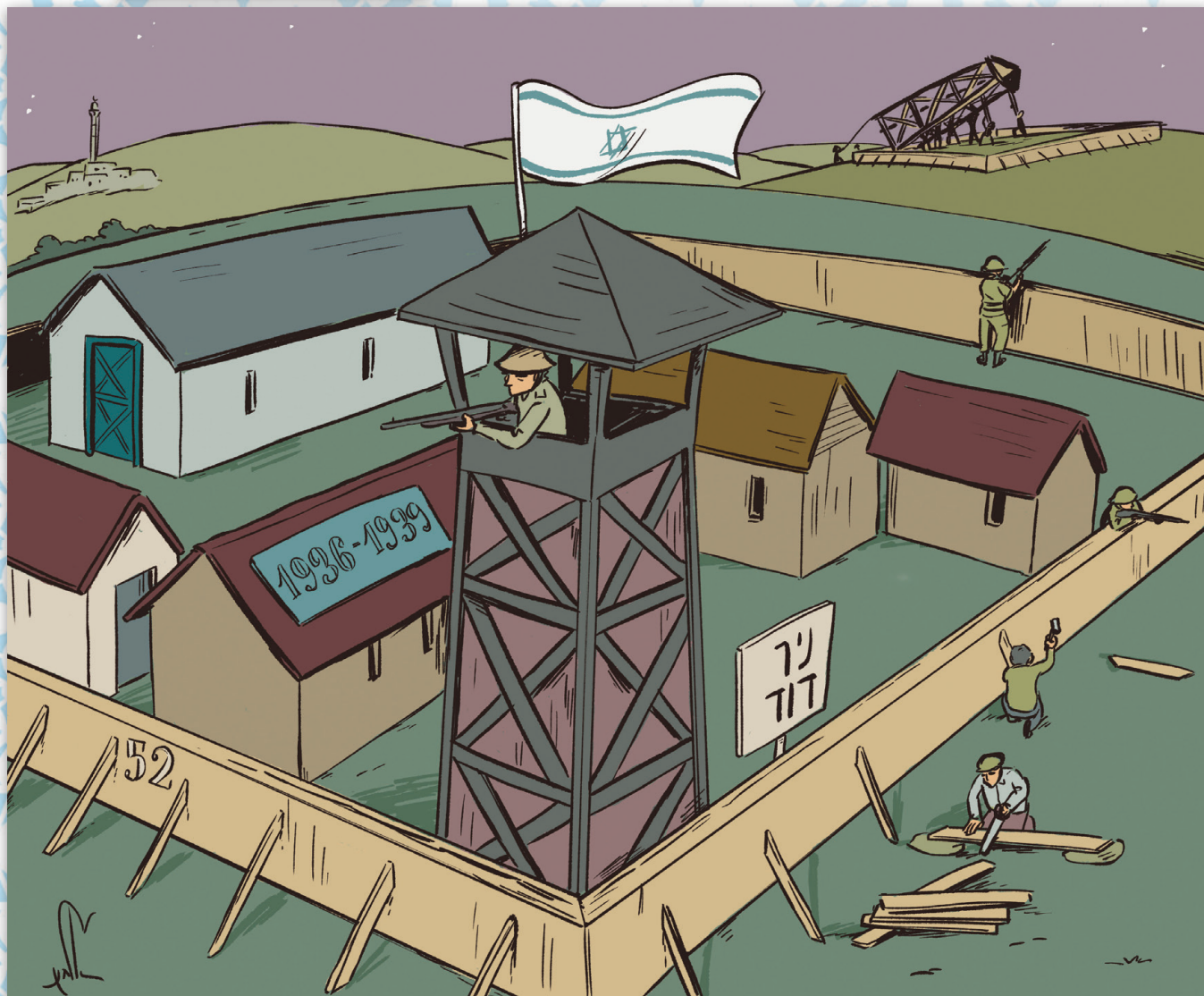
אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשלוח אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שונים

📖 | חמד של מושג

ראש חודש מנחם אב

ראש חודש אב הוא התאריך בו מת אהרון הכהן. "משונכס אב ממעטים בשמחה" - לכן מראש חודש אב מתחילים בחלק מהקהילות לנהוג מנהגי אבלות עד אחרי תשעה באב, לא אוכלים בשר או שותים יין ולא עושים דברים משמחים. בקהילות אחרות נוהגים במנהגי אבלות אלה רק בשבוע שחל בו תשעה באב.

4260	3930	3880	3828	3728	3408		3340	2934		2883		2448	2448		2238	1948	0
																	
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניין במזבית	-1812 אבדוּם איבּוּ שרה	-3760 בריאת העולם
מאות שנה																	

4 כמה יישובים כאלה הוקמו בסך הכל בארץ?
5 מדוע היה צורך להקים את היישובים דווקא בצורה הזו?

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 איזה סוג של יישוב מצויר כאן?
- 2 מה שם היישוב הזה? ואיפה הוא בארץ ישראל?
- 3 באיזו שנה הוקם היישוב ועד איזו שנה הוקמו יישובים בשיטה זו?

חידה!
הקיפו את הדגים הטהורים המותרים באכילה מתוך הרשימה הבאה:
סרדין, כריש, קרפיון, צלופח, אמנון, תמנון, טונה, דולפין, סלמון, בורי, דג-חרב, דיונון

מי אני?

1. נולד באומן שבאוקראינה.
2. ממייסדי קיבוץ ניר דוד.
3. יזם את תוכנית "חומה ומגדל".
4. היה מפקד חיל המדע.
5. לקח חלק במיזמי בנייה גדולים בירושלים ותל אביב.

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תרל"ז

5323
ה'רמ"ג

5260
ה'תש"ס

5258
ה'תש"ח

4900
ה'רמ"ב

4800
רשי"י

4650
רבי סעדיה גאון

4260
ימי הביניים

510
תקופת הראשונים

2019
שנת סיום הש"ס
ללומדי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינת ישראל

1969
הרב
אריה לויין

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שואה

1897
הרצל

רבי יוסף
קארו

1500
העת
החדשה

1492
גירוש ספרד

הרמב"ם

רשי"י

רבי סעדיה
גאון

510
תקופת הראשונים

סדר קדשים | מסכת חולין | דף ס"ט - ל"ב

דף ס"ט: הרגל הקדושה

מה הדיון אם בתקופת בית המקדש הצביע אדם על אחד השורים שלו ואמר: "הרגל של השור הזה מוקדשת לקרבן עולה"? ישנה מחלוקת תנאים. רבי מאיר ורבי יהודה אומרים: הרגל קדושה בקדושת קורבן, ויתר השור אינו קדוש. להקריב אותו אי אפשר, כי לא כולו קדוש, עד שיקדיש את כל השור. להשתמש בו לחולין אי אפשר, כי הרגל קדושה. רבי יוסי ורבי שמעון חולקים וסוברים, שכולו נהיה קרבן עולה.

דף ע': עור של בהמה

ספר התורה נכתב על קלף שהוא עור מעובד של בהמה. נשאלת השאלה האם הקלף הוא מבהמה, ובהמה מתה טמאה בטומאת נבלה, האם מי שנוגע בספר התורה נטמא בטומאת נבלה? התשובה היא שאכן, כל בעל חיים שמת, נבלתו מטמאת, אבל בעל חיים פשוט שנשחט אינו מטמא. גם בגבלות ישנם חלקים שאינם טמאים בטומאת נבלה, אחרי שמפרידים אותם מבעל החיים: למשל, הקרניים, ונב העור של בעל החיים, ברנע שהפרידו אותו מבעל החיים, הוא כבר אינו טמא בטומאת נבלה.

דף ע"א: מה ההבדל בין חיה לבהמה?

בדרך כלל אנו קוראים "בהמה" לבעלי החיים שגדלים אצל האדם, כמו פרות, עיזים וכבשים, ואילו "חיה" אנו קוראים לבעלי חיים שגדלים בטבע, כמו אילים וצבאים. אולם בדרך זה מראים חכמים שבלשון התורה, המושג "בהמה" כולל גם חיות, והמושג "חיה" כולל גם בהמות. זאת לומדים מלשון הפסוקים: בספר דברים נאמר: "זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה קשבים ושה עזים.... איל וצבי ויחמור". מכך רואים שגם חיות הבר, כמו האיל, הצבי והיחמור, נקראות בהמות. ואילו בספר ויקרא נאמר: "זאת החיה אשר תאכלו, מכל הבהמה אשר על הארץ כל מפרסת פרסה". מכך רואים שגם הבהמות נקראות חיות.

דף ע"ב: בהמה שנשחטה ונמצאה טרפה - נבלה?

בעל חיים שמת - גופתו טמאה בטומאת נבלה. אדם שנוגע בבעל החיים נטמא והוא בדרגת "ראשון לטומאה". אבל בהמה טהורה שנשחטה, אינה מטמאה בטומאת נבלה.

בזמן בית המקדש, כשיכלו לנהוג בדיני טומאה וטהרה, האם היו צריכים להיזהר שלא לנוגע בבהמה שנשחטה כדיו ואחר כך התברר שהיא טרפה, כי היא מטמאה בטומאת נבלה? התשובה היא לא, מכיון שבהמה טהורה שנשחטה אינה מטמאה בטומאת נבלה, אפילו אם מתברר שהיא אינה כשרה לאכילה. השחיטה עצמה מוציאה אותה מטומאת נבלה.

דבר תורה

מדוע כל כך חשוב לפרט ולסכם את המסעות שעברו בני ישראל במדבר? הלוא הם עברו וחלפו, ועיקר המטרה עכשיו היא המבט קדימה אל הכניסה לארץ ישראל?

התורה רוצה להדגיש את חשיבות התהליך, את ערך המסע, את משמעות "הדרך אל" - ולא רק את התוצאה.

השיח הרגיל והמקובל עוסק בדרך כלל בתוצאות, במה שהשגתי, הגעתי ונמצא כעת תחת ידי. אין ספק שישנה חשיבות רבה לתוצאות, אך אסור שדבר זה יגרום ויעורר את העין מהדרך והתהליך שהוביל למקום בו אנו עומדים היום. הדרך כן משנה, הדרך כן משפיעה, ועל כן יש לתת לה את מקומה החשוב, לצד התוצאות והיעד אליו היא מובילה.

שאלות חשובות

1. איזה דג יאכלו הצדיקים לעתיד לבוא?
2. ממה עשוי ספר תורה?
3. האם אייל הוא חיה או בהמה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עונן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

תשובות

הציור השבועי

1. יישוב "חומה ומגדל".
2. היישוב הראשון של "חומה ומגדל", ניר דוד בעמק בית שאן.
3. הוקם ב-1936-תרצ"ו, עד שנת 1939 השיטה פעלה - תקופת המאורעות.
4. 52, מספר יישובי "חומה ומגדל" שהוקמו באותה תקופה.
5. מכיון שהאנגלים לא הרשו להקים יישובים חדשים, ואת אלו שהיו להם חומה ומגדל הם כבר לא הרשו.

מי אני?

שלמה גור-גרנרובסקי

חידה

סרדיון, קרפיון, אמנון, טונה, סלמון, בורי